

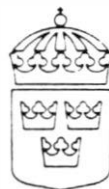
Motion till riksdagen

1989/90:Ju42

av Britta Bjelle m.fl. (fp)

med anledning av prop. 1989/90:155

Förnyelse inom polisen

Mot.
1989/90
Ju42-45

Regeringens proposition om förnyelse inom polisen har aviserats länge och förväntningarna har varit stora. Vi anser att de nu liggande förslagen inte motsvarar allmänhetens förväntningar. Avsaknaden av konkreta åtgärder är påtaglig.

Vi vill inte förneka att många av propositionens tankegångar är goda men felet är att de stannar på idéplanet. Åtgärder för att tillgodose polisväsendets akuta behov av förnyelse fördröjs nu av regeringen. Detta är beklagligt eftersom allmänhetens förtroende för polisen riskerar att allvarligt urholkas om verksamheten skall rulla på i samma hjulspår ytterligare ett antal år.

I januari i år väckte vi en motion om polisens och rättsväsendets förnyelse där vi bl.a. framhöll behovet av en snabb och genomgripande förändring av polisväsendet. De förslag vi då förde fram är på flera punkter mer konkreta och långtgående än regeringens. Vi föreslog då att:

- målet för verksamheten skall vara människors trygghet
- polisväsendet måste få en tydligare och bättre organisation
- polisen skall koncentrera resurserna på de mest brottsaktiva
- icke polisiära uppgifter skall skötas av administrativ personal
- en omorganisation bör genomföras så att antalet chefer och administratörer minskar
- kvarterspolisverksamheten måste byggas ut
- delar av den nuvarande verksamheten kan överföras till andra myndigheter
- jourdomstolar bör inrättas
- polisens yttre arbete inte får underordnas det inre arbetet
- polisväsendet måste modernisera sin utbildning och personalpolitik

Vi vill därför upprepa några av dessa krav. I något fall avviker de också från propositionens förslag.

Målformuleringen

En mycket allvarlig punkt i den kritik som riktats mot polisväsendet under senare år gäller svagheter i hur målen för verksamheten har formulerats. Mycket skall prioriteras och inget eftersättas. Ansvaret för detta är givetvis riksdagens. Det är ju riksdagen som anger målen.

Vi anser emellertid att propositionens förslag till målformulering inte innebär någon förbättring jämfört med vad som gäller idag. Regeringen föreslår att polisens arbete skall inriktas på att förebygga och förhindra brott. Fortsatt prioritering skall ske av kampen mot våldsbrottslighet och narkotikabrottslighet. Även ekonomisk brottslighet, innefattande miljöbrottslighet skall ges förtur.

Det säger sig självt att den polisman som skall rangordna sina arbetsuppgifter inte får någon större vägledning av en sådan målformulering. Vi menar att det övergripande målet för all polisverksamhet är att människor skall känna sig trygga. Med detta enda mål blir det lättare för den enskilde polismannen att välja mellan arbetsuppgifterna. Den arbetsuppgift som leder till att allmänhetens krav på ett tryggt och laglydigt samhälle uppnås bör alltid prioriteras.

Enhetligare verksamstruktur

Vi delar uppfattningen att polisväsendet skall bygga på en långtgående självbestämmanderätt för de lokala polismyndigheterna. Detta hindrar dock inte att det ibland är nödvändigt med en entydig centralstyrning.

Under rubriken 13. Polisens verksamhet vid särskilda händelser, avvisar regeringen förslaget att rikspolischefen ges befogenhet att leda polisverksamhet. Med hänvisning till vår januarimotion vidhåller vi tanken på att försvaret borde vara en tänkbar förebild för polisväsendet: en sammanhållande ÖB (rikspolischef) med få men starka självständiga regionala chefer som i sin tur ger de lokala polismyndigheterna stor självbestämmanderätt. Regler bör därför införas som åstadkommer en sådan enhetlig verksamstruktur. Detta krav innebär bl.a. att rikspolisstyrelsen ges befogenhet att leda polisverksamhet vid särskilda händelser.

Avgiftsfinansiering – privatisering

Propositionen föreslår mycket försiktigt att möjligheterna till avgiftsfinansiering skall utredas. Det enda exempel man ger på tänkbar verksamhet är bevakningen av musikgalor. Vi uppfattar bristen på exempel som att regeringen inte tror på idén om avgiftsfinansiering. Enligt vår uppfattning är avgiftsfinansiering en bra väg att effektivisera verksamheten.

Avgiftsfinansiering löser dock inte det grundläggande problemet med att det finns alltför få poliser. Ett sätt att frigöra resurser är att överföra delar av polisens nuvarande verksamhet på andra. Vi har tidigare exemplifierat med flygplatsbevakning, kommunal gatupolis, bevakning av olika slag och asylutredningar. Därtill kommer att polisväsendet kan avlastas arbete om vissa brott avkriminaliseras och istället beivras på annat sätt.

Regeringen är inne på liknande tankgångar under avnitt 4. Polisens uppgifter, men diskussionen som där förs innehåller inga konkreta förslag. Tvärtom förefaller idéerna med att överföra verksamhet till andra vara ett arbete på synnerligen lång sikt. Överföring av verksamhet till andra kopplas

inte heller till resonemanget att avgiftsbelägga delar av polisens nuvarande verksamhet för att frigöra arbetskapatet.

Mot. 1989/90
Ju42

Enligt vår uppfattning verkar regeringen sakna vilja och förmåga att snabbt åstadkomma någon förbättring.

Synlighet

En grundläggande förutsättning för att vårt mål för polisverksamheten – trygghet för medborgarna – skall uppnås är att polisen är synlig. Det gäller inte bara på gator och torg utan också på vägarna och andra platser där medborgarna vistas.

Polisens synlighet och närvaro i människors vardag berörs knappast i propositionen vilket vi tycker är en brist. Enligt vår uppfattning borde synligheten vara en huvuduppgift i polisverksamheten. De polismanstjänster som i framtiden frigörs genom att administrativ personal tar över viss verksamhet skall självfallet användas till verksamhet i yttre, synlig, tjänst.

Utbildningsfrågor

Som vi framhöll i vår motion från allmänna motionstiden är det angeläget att polisväsendet tar personalflykten på allvar. Personalen måste få uppskattning för det arbete som utförs. Ett entusiasmerande ledarskap, befordringsgångar, vidareutbildning och lönesättning är viktiga inslag för varje arbetsgivare som vill behålla sin personal. Denna syn på statlig verksamhet saknar vi i propositionen.

Vi delar inte heller regeringens uppfattning att professuren i poliskunskap skall knytas till polishögskolan. Enligt vår mening skall forskning ske i akademisk miljö och inte vara direkt yrkesmässigt anknuten. Professuren bör därför i första hand förläggas till Stockholms universitet som geografiskt ligger närmast polishögskolan.

Vi vill också upprepa vårt tidigare förslag om att polisutbildning borde förläggas på fler orter än i Stockholm. Härigenom skulle den övre gräns på 800 utbildningsplatser som nu gäller kunna undvikas.

Polisnämnder

Medborgarinflytandet på polisverksamheten är viktigt för att minimera avståndet mellan allmänheten och polisen och för att skapa delaktighet för medborgarna i arbetet att åstadkomma ett tryggt samhälle.

De kommunala polisstyrelserna har emellertid inte alltid varit så framgångsrika i att fånga upp allmänhetens engagemang i polisfrågor. Vi tvivlar också på att de lokala polisnämnder som nu föreslås bli inrättade kommer att lyckas bättre på detta område. Vi tror inte att det är ytterligare en beslutsnivå som behövs för att åstadkomma ett fungerande samarbete. Vi tror istället att samarbetet måste förbättras i den dagliga, löpande verksamheten.

Vi motsätter oss inte att möjligheten att inrätta lokala polisstyrelser införs men förväntningarna på vad dessa kan uträtta bör vara måttliga.

Riktlinjer för polisväsendets förnyelse

Mot. 1989/90

Ju42

Mot bakgrund av vad vi anfört i denna motion och under allmänna motions- tiden menar vi att följande riktlinjer bör gälla för polisväsendets förnyelse.

- Det övergripande målet för all polisverksamhet skall vara allmänhetens krav på ett tryggt och laglydigt samhälle.
- Polisväsendet skall bygga på lokalt självstyre men med möjlighet att vid allvarigare händelser centralstyra hela organisationen. En tänkbar förebild är försvaret.
- All verksamhet som inte behöver utföras av poliser bör snarast överföras till administrativ personal.
- Genom att omorganisera verksamheten i rationellare enheter bör behovet av chefer och administratörer minska och personal kan istället föras över till operativt arbete.
- Polisens synlighet måste väga tungt vid avvägningen av hur resurserna används.
- All verksamhet som inte nödvändigtvis måste utföras av polisen bör snarast föras över till andra myndigheter. Avgiftsfinansiering för vissa verksamheter bör utnyttjas.
- Flexibiliteten i utbildningen bör öka och personalpolitiken måste moderniseras.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts under rubriken Riktlinjer för polisväsendets förnyelse,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om placeringen av professuren i poliskunskap.

Stockholm den 10 maj 1990

Britta Bjelle (fp)

Lars Sundin (fp)

Kjell-Arne Welin (fp)

Bengt Harding Olson (fp)